

محاسبه کارایی پسته کاران شهرستان انار با بکارگیری روش تحلیل پوششی داده‌ها

پرنیان زند^۱

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه شهید باهنر کرمان

Parnianz2000@gmail.com

چکیده

همانطور که می‌دانیم افزایش تولید یکی از عوامل موثر در زمینه رشد و توسعه اقتصادی است. که این مهم از دو طریق امکان پذیر است : ۱- افزایش سطح سرمایه‌گذاری و استفاده بیشتر از نهاده‌های تولید ۲- از طریق افزایش کارایی نهاده‌های تولید . که با توجه به کم‌یابی منابع و عوامل تولید افزایش تولید از طریق افزایش کارایی نهاده‌های تولید امکان پذیرتر خواهد بود. با توجه به اینکه پسته یکی از مهم ترین محصولات صادراتی کشور است و در زمینه صادرات غیر نفتی بسیار پر اهمیت است به علاوه اینکه پسته یکی از محصولات استراتژیک کشور به حساب می‌آید. لذا بررسی وضعیت کارایی پسته کاران و کوشش در جهت بهبود کارایی آنان و استفاده بهینه از منابع در تولید این محصول از اهمیت ویژه ای برخوردار است. بنابراین در این تحقیق به محاسبه و بررسی انواع کارایی پسته کاران با استفاده از روش تحلیل پوششی داده ها در شهرستان انار پرداخته‌ایم. با استفاده از نمونه گیری خوشه ای دومرحله ای ۱۴۹ نفر از پسته کاران این منطقه انتخاب شدند. نتایج نشان می‌دهد کارایی مقیاس برابر ۹۰/۰۰ درصد و میزان کارایی مدیریت برابر ۷۵/۲ درصد است. و هم چنین میانگین کارایی فنی ، تخصیصی و اقتصادی برای پسته کاران این منطقه به ترتیب ۶۸/۰۰، ۸۳/۲۶ و ۶۳/۸۲ درصد است. نتایج محاسبه انواع کارایی‌های محاسبه شده نشان می‌دهد که واحدهای مورد بررسی به لحاظ انواع کارایی در وضعیت نسبتا مطلوبی قرار دارند لذا در نهایت استفاده از فناوری‌های جدید و روش‌های به‌زراعی به منظور ارتقا سطح شاخص‌های کارایی و هم‌چنین استفاده از خدمات ترویجی برای افزایش آگاهی باغداران نسبت به حد بهینه استفاده از نهاده‌ها پیشنهاد می‌شود.

کلید واژه‌ها : کارایی- پسته - تحلیل پوششی داده‌ها

مقدمه

همانطور که می‌دانیم افزایش تولید یکی از عوامل موثر در زمینه رشد و توسعه اقتصادی است. که این مهم از دو طریق امکان پذیر است : ۱- افزایش سطح سرمایه‌گذاری و استفاده بیشتر از نهاده‌های تولید و ۲-

از طریق افزایش کارایی نهاده‌های تولید . که با توجه به کم‌یابی منابع و عوامل تولید افزایش تولید از طریق افزایش کارایی نهاده‌های تولید امکان پذیرتر خواهد بود.

اما بدون افزایش کارایی و بهره وری هیچ اقتصادی نمی‌تواند انتظار اعتلای سطح زندگی مردم خود را داشته باشد. سطح زندگی بالای مردم کشورهای صنعتی ، اساسا ناشی از بهبود بهره‌وری در این جوامع و اقتصاد کارای آنها می‌باشد. به اقتصادی کارا گفته می‌شود که از منابع خود آنقدر کالا و خدمات تولید نماید که در شرایط موجود، تولید بیش از آن سطح ممکن نباشد و اگر با منابع موجود نتوان بیش از آنچه که هست تولید نمود، حاکی از وضعیت تولید با حداقل هزینه نیز می‌باشد [۱].

هم‌چنین در ارتباط با محصول پسته می‌دانیم که این محصول یکی از مهم‌ترین محصولات صادراتی کشور است و در زمینه صادرات غیر نفتی بسیار پر اهمیت است به علاوه اینکه پسته یکی از محصولات استراتژیک کشور به حساب می‌آید. اما در حال حاضر تولید این محصول با مشکلات زیادی رو به رو است از جمله پایین آمدن سطح آب چاه‌ها، شوری آب، شوری خاک، نشست زمین در نتیجه برای حفظ و استمرار تولید این محصول استفاده از اصول اقتصادی لازم و ضروری است. در نتیجه لازم است مساله مدیریت نهاده‌ها مورد توجه قرار گیرد [۲].

به علاوه برای تعیین مقدار بهینه نهاده‌ها لازم است تا این مساله به صورت منطقه‌ای انجام شود زیرا که مناطق مختلف به دلیل دارا بودن شرایط آب و هوایی متفاوت و خاک متفاوت و عواملی دیگر به مقادیر متفاوتی از نهاده‌ها برای تولید محصول نیازمند هستند. در ایران محدودیت آب به عنوان یکی از عوامل اصلی تولید در بخش کشاورزی، افزایش تولید از طریق بکارگیری عوامل تولیدی بیشتر ولی در چارچوب فناوری را در دراز مدت محدود می‌سازد؛ لذا توجه به روش دوم، یعنی بالابردن کارایی عوامل تولید، ضرورتی اجتناب ناپذیر برای افزایش عرضه محصولات است.

[۱۱]، کارایی فنی گندم کاران برای سال‌های ۹۷-۱۹۹۳ در انگلستان شرقی را اندازه گیری کردند. نتایج نشان می‌دهد هر چه مزارع بزرگتر و تجربه کشاورز بیشتر و همچنین هر چه کشاورز به دنبال اطلاعات